

**CENTAR
ZA RAZVOJ NEPROFITNOG SEKTORA**

**KAKO
OSNOVATI I
REGISTROVATI
NEVLADINU ORGANIZACIJU**

(Drugo dopunjeno izdanje)

*Živka Vasilevska
Nevena Vučković - Šahović
Žarko Paunović
Branka Petrović*

Beograd, 1999.

S A D R Ź A J

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

OSNOVNI POJMOVI I PODACI

Nevladine organizacije i neprofitni sektor
Nevladine organizacije u SR Jugoslaviji

PRAVNI STATUS NEVLADINIH ORGANIZACIJA

Položaj nevladinih organizacija u ustavima SR Jugoslavije, Republike Srbije i
Republike Crne Gore
Zakonski okvir za delovanje nevladinih organizacija

PROCEDURA ZA REGISTROVANJE NOVE ORGANIZACIJE

Osnivanje i upis u registar
Odluka o osnivanju
Statut
Ostala potrebna dokumentacija
Obaveze nakon registracije
Republički propisi (specifičnosti)

ŠTA JE POTREBNO POSLE REGISTRACIJE

Izrada pečata
Otvaranje žiro - računa

PRILOZI

Zapisnik sa osnivačke skupštine
Odluka o osnivanju
Statut
Spisak osnivača
Zahtev za upis u registar organizacija
Prijava osnivanja i delovanja organizacije
Zahtev za izradu pečata

Savetovališta za nevladine neprofitne organizacije

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

Marta 1997. godine Centar za razvoj neprofitnog sektora je štampao prvo izdanje vodiča “*Kako osnovati i registrovati nevladinu organizaciju*”. Prvih hiljadu primeraka brošure je razdeljeno zainteresovanim građanima za osnivanje novih nevladinih organizacija već u toku godine. Naredne 1998. godine, morali smo da brošuru fotokopiramo.

Zbog velikog broja zainteresovanih građana za osnivanje novih nevladinih organizacija, kompletna brošura je stavljena na internet adresu Centra za razvoj neprofitnog sektora (www.crnps.org.yu). Mnoštvo pitanja, koja brošura nije obuhvatila, a tiču se kasnijeg rada i delovanja nevladinih organizacija, upućivano je na adresu Centra. Jedan deo odgovora je dat u ovom drugom izdanju vodiča.

Iz tog razloga smo od februara 1999. godine, u Centru uveli *Pravno savetovalište za NVO*, koje vodi Živka Vasilevska, donedavni viši pravni savetnik u Saveznom ministarstvu pravde, a sada pravni savetnik za NVO u Centru.

U međuvremenu, su se dogodile i neke promene u samom zakonodavstvu koje regulišu osnivanje i rad nevladinih organizacija. Ove godine je u Crnoj Gori usvojen novi Zakon o nevladinim organizacijama (»Službeni list RCG«, br. 27/99).

Zbog svega toga, odlučili smo se da ponovo štampamo drugo prošireno i izmenjeno izdanje ovog vodiča, unevši u njega brojne izmene i dopune, verujući da će vam biti od koristi i da će vam pomoći u sricanju prvih koraka delovanja u neprofitnom, nevladinom sektoru.

Beograd, 28. novembra 1999. godine

Žarko Paunović

OSNOVNI POJMOVI I PODACI

Nevladine organizacije i neprofitni sektor

Sve organizacije koje deluju u društvu možemo podeliti na državne organizacije (javni sektor) i nedržavne organizacije (privatni sektor). Nedržavne organizacije, koje pokreću građani na osnovu svoje privatne inicijative, su organizacije civilnog društva.

Ove nedržavne organizacije, opet možemo podeliti na profitne (komercijalne) i neprofitne (nekomercijalne). *Profitne* su one organizacije čije delovanje ima za cilj stvaranje profita i uvećavanje postojećeg kapitala (npr. preduzeća u privatnom vlasništvu). Za razliku od njih, *neprofitne organizacije*, su one koje ne stvaraju profit, ili ako ga stvaraju, ne ulažu ga u ponovno uvećanje kapitala već u različite druge društveno korisne aktivnosti i svrhe (npr. u humanitarne i dobrotvorne aktivnosti). Neprofitne organizacije nemaju za cilj uvećanje kapitala, čak i onda kad ostvaruju neku zaradu. Tu zaradu oni koriste za ulaganje u dalje dobrovoljne aktivnosti svojih organizacija.

Neprofitne organizacije može osnovati, pored samih građana i vlada, pa ih zato delimo na *vladine* (javne) i *nevladine* (privatne) neprofitne organizacije. Kada govorimo o organizacijama društva, onda se uvek govori o ovom drugom tipu neprofitnih organizacija - nevladinih. *Nevladine neprofitne organizacije* su autonomne i samostalne organizacije koje su osnovale grupe građana sa različitim motivima, interesima, ciljevima i potrebama. To su sve one organizacije koje nisu vladine (državne), iako i država ima svoje organizacije koje se bave rešavanjem sličnih problema, ali uz pomoć državnog aparata (organizovanjem, kontrolom i finansiranjem njihovih aktivnosti). Nevladine organizacije deluju drugačije od vladinih. Suštinu njihovog delovanja čini povezivanje pojedinaca bez posredovanja ili kontrole države, radi ostvarivanja nekog zajedničkog cilja ili afiniteta. One nastaju kao svojevrsna alternativa rešavanju mnogobrojnih problema na raznim poljima ljudskih delatnosti, koje ne uspevaju da reše ili ne rešavaju na zadovoljavajući način postojeće državne institucije i organizacije.

Nevladine neprofitne organizacije se mogu podeliti na organizacije koje služe svim članovima društva i one koje služe samo članovima određenih društvenih grupa.

Organizacije koje služe svim članovima društva (javne uslužne organizacije), su npr. fondacije, humanitarne i dobrotvorne organizacije, savetodavne organizacije, organizacije za pružanje socijalnih usluga i sl. Organizacije koje služe samo članovima specifičnih grupa su razna profesionalna i stručna udruženja, klubovi, interesne grupe i savezi.

Delovanje svih ovih organizacija može biti samostalno ili zajedno sa drugim organizacijama, kada se stvaraju mreže ovih organizacija. Oblici viših udruživanja u okviru kojih mogu delovati ove organizacije su: koordinacije, savezi i pokreti. Povezano i umreženo delovanje nevladinih neprofitnih organizacija, institucija i ustanova u nekom društvu čini neprofitni sektor.

Komparativna istraživanja neprofitnog sektora pokazuju da će sledeća faza razvoja savremenih društava biti obeležena sve većim brojem uključivanja ovih organizacija u razne oblasti društvenog života. Neprofitne organizacije imaju veliki značaj u socijalnoj politici razvijenih zemalja, naročito zbog toga što savremena glomazna država ne može da zadovolji sve potrebe građana, pa mnoge svoje programe prebacuje na neprofitni sektor gde se oni efikasnije ostvaruju. Na taj način neprofitni, nevladin sektor, postaje alternativa državnom sektoru, gdje se ljudi u kriznim situacijama oslanjaju na vlastite snage. Osim toga značaj ovih spontanih udruživanja građana oko rešavanja raznih privatnih i društvenih problema je i u tome, što se stvara mreža odnosa koji su nezavisni od države, koji čine civilno društvo i koji povećavaju participaciju građana i njihovu odgovornost za sebe i društvo u kojem žive.

Nevladine organizacije u SR Jugoslaviji

U SR Jugoslaviji, još uvek su u upotrebi stari termini za označavanje dobrovoljnih i neprofitnih organizacija: *društvene organizacije, udruženja građana*. Pod tim terminima ih poznaje i domaće zakonodavstvo. Međutim, iako pojava nevladine neprofitne organizacije nema u našem zakonodavstvu, rečnicima, leksikonima, ipak, oni sve više ulaze u upotrebu, i odomaćuju se u svakodnevnoj komunikaciji. To je naročito prisutno kod pojma nevladine organizacije, koji se sve više koristi, iako je, još uvek, kod većine građana, prisutno njegovo neshvatanje i tumačenje kao anti-vladine organizacije, što je uglavnom uslovljeno semantičkom sličnošću ovih pojmova. I statističari, koji vode evidenciju registrovanih organizacija, još uvek govore o društvenim organizacijama i udruženjima građana.

Pored pojma nevladine organizacije u upotrebu ulaze i pojmovi: dobrovoljne, dobrotvorne, neprofitne, organizacije trećeg sektora.

Prema podacima Saveznog zavoda za statistiku, u SR Jugoslaviji je, zaključno sa 31. decembrom 1996. godine, bilo registrovano 22.965 društvenih organizacija i udruženja građana.

Od tih preko dvadeset hiljada udruženja, najviše je sportskih, kulturno- umetničkih, pasionerskih (hobi) udruženja i organizacija. Otprilike negde oko petnaest hiljada. Ostatak organizacija od nekih par hiljada otpada na profesionalna udruženja kao što su udruženja inženjera, sociologa, umetnika, itd. i na socijalno - humanitarne organizacije (udruženja slepih, distrofičara, paraplegičara itd). Sve ove pomenute organizacije nisu nove organizacije, već one vuku svoje poreklo iz prijašnjeg sistema, i veoma se teško uklapaju u nove prilike, tj. da su odjednom postale samostalne.

Uz ove organizacije postoji još oko 1.200 novih organizacija, koje su nastale u proteklih devet godina. Mogu se podeliti na: Mirovne organizacije i grupe, Autonomne ženske organizacije, SOS telefoni protiv raznih oblika nasilja, Ekološke organizacije, društva i pokreti, Organizacije za izgradnju i razvoj lokalne zajednice, Organizacije za zaštitu ambijentalnih celina, Organizacije za promociju, zaštitu i unapređenje ljudskih prava i sloboda, Organizacije za zaštitu i povraćaj privatne imovine i vlasništva, Humanitarne

organizacije, Socio-humanitarne organizacije, Organizacije novinara i medija, Obrazovne i naučno-istraživačke organizacije, Omladinske i studentske organizacije, Organizacije privrednika (biznis), Profesionalna i strukovna udruženja, Alternativne organizacije kulture, Organizacije izbeglica i raseljenih lica, Ostale razne građanske inicijative, udruženja i grupe

PRAVNI STATUS NEVLADINIH ORGANIZACIJA

Položaj NVO u ustavima SR Jugoslavije, Republike Srbije i Republike Crne Gore

Ustavom Savezne Republike Jugoslavije, u delu koji se odnosi na slobode, prava i dužnosti čoveka i građanina, garantuje se sloboda udruživanja i delovanja. Uživanje ovakve slobode, u skladu sa preuzetim obavezama iz međunarodnih ugovora, garantuje se, uz napomenu da za navedeno nije potrebno prethodno odobrenje, već je dovoljna jednostavna prijava nadležnim organima.¹ U našoj zemlji se primenjuje princip registracije kod nadležnog organa bez prethodnog odobrenja, mada, ipak, bez rešenja nadležnog organa o registraciji, udruženje, odnosno nevladina organizacija nema pravni osnov za aktivnost.

Što se tiče ustava Republike Srbije² i Republike Crne Gore³, tu su rešenja ista. Sva tri pomenuta najviša akta sadrže i odredbe o ograničenju prava na slobodu udruživanja i delovanja, kojima se zabranjuje delovanje organizacije koje je usmereno na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne celokupnosti države, kršenje zajamčenih sloboda i prava čoveka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne, verske i druge netrpeljivosti i mržnje.⁴ Ustav Savezne Republike Jugoslavije zabranjuje osnivanje tajnih organizacija i paravojski.⁵ Ovakvu odredbu sadrži i Ustav Republike Crne Gore, ali ne i Ustav Republike Srbije.

Jedino se Ustavom Republike Crne Gore predviđa mogućnost da država pomaže udruženja, kada za to postoji javni interes.⁶

Pravo na udruživanje garantuje se i pripadnicima manjina. Ustavom Savezne Republike Jugoslavije garantuje se pravo pripadnicima nacionalnih manjina da, u skladu sa zakonom, osnivaju prosvetne i kulturne organizacije ili udruženja. Ovakve organizacije

---

¹ Ustav Savezne Republike Jugoslavije, član 41. stav 1.

² Ustav Republike Srbije, član 44. stav 1.

³ Ustav Republike Crne Gore, član 40. stav 1.

⁴ Ustav Savezne Republike Jugoslavije, član 42; Ustav Republike Srbije, član 44. stav 2; Ustav Republike Crne Gore, član 42.

⁵ Ustav Savezne Republike Jugoslavije, član 42. stav 2; Ustav Republike Crne Gore, član 42. stav 2.

⁶ Ustav Republike Crne Gore, član 40. stav 2.

mogu da se finansiraju na načelu dobrovoljnosti, a može da ih pomaže i sama država.⁷ Zanimljivo je da se Ustavom Savezne Republike Jugoslavije, takođe, garantuje pravo pripadnicima nacionalnih manjina da učestvuju u međunarodnim nevladinim organizacijama, uz ograničenje da takva aktivnost ne sme da bude na štetu Jugoslavije ili neke od republika.⁸ Slična prava garantuju se manjinama i u Ustavu Republike Crne Gore.⁹ Međutim, ovakva mogućnost opet se ne pominje u Ustavu Republike Srbije. Ovo su, do nedavno, bili i jedini primeri upotrebe naziva »međunarodne nevladine organizacije« u našim zakonskim tekstovima, s tim što se, očigledno odnose samo na one organizacije koje deluju van zemlje. Nije jasno zašto se, na ustavnom nivou, pravo na saradnju sa međunarodnim nevladinim organizacijama garantuje pripadnicima manjina, a ne svim građanima.

Budući da u Jugoslaviji značajan udeo u organizovanju i distribuciji humanitarne pomoći pripada trenutno verskim zajednicama, a da ih neki autori svrstavaju u nevladine organizacije, smatram da je bino napomenuti da Ustav Republike Srbije posebno uključuje slobodu verskih zajednica da osnivaje škole i dobrotvorne organizacije.¹⁰

Zakonski okvir za delovanje NVO

Pravni položaj nevladinih organizacija u Saveznoj Republici Jugoslaviji regulišu:

1) Na saveznom nivou – Zakon o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju SFRJ (»Službeni list SFRJ«, br. 42/90);

2) Na republičkom nivou:

Srbija – Zakon o društvenim organizacijama i udruženjima građana (»Službeni glasnik SRS«, br. 24/82, 17/84, 50/84, 45/85, 12/89 i »Službeni glasnik RS«, br. 48/94);

Crna Gora – Zakon o nevladinim organizacijama (»Službeni list RCG«, br. 27/99).

Primena ovih zakona zavisi od teritorije na kojoj će delovati nevladina organizacija. Ona koje se osniva za teritoriju cele Jugoslavije, odnosno želi da svoju aktivnost obavlja na tom prostoru trebalo bi da se registruje u skladu sa saveznim zakonom, a ona koja se osniva za aktivnosti u okviru republike u saglasnosti sa republičkim zakonom.

Kako je spomenuti savezni zakon donet pre Ustava Savezne Republike Jugoslavije, on sa njim nije usklađen, i zbog toga bi više od polovine članova trebalo da bude izmenjeno. Stoga je neophodno donošenje novog zakona, koji bi bio usaglašen sa važećim ustavnim rešenjima i prilagođen potrebama normalnog funkcionisanja trećeg sektora, koji je u nesumnjivoj ekspanziji u celom svetu.¹¹

---

⁷ Ustav Savezne Republike Jugoslavije, član 47.

⁸ Ustav Savezne Republike Jugoslavije, član 48.

⁹ Ustav Republike Crne Gore, član 74. stav 2.

¹⁰ Ustav Republike Srbije, član 41. stav 3.

¹¹ Pri Centru za razvoj neprofitnog sektora izrađen je predlog nacrtu Zakona o nevladinim organizacijama i fondacijama koji je uradila ekspertska grupa uz pomoć Međunarodnog centra za

U Republici Srbiji postoji i Zakon o društvenim organizacijama i udruženjima građana, te nevladine organizacije pravni osnov za osnivanje i aktivnost mogu da potraže u ovom zakonu. Ovaj zakon, kao što je već napomenuto, donet je pre Ustava Republike Srbije, a prema tome, i pre Ustava Savezne Republike Jugoslavije. Iz tih razloga, on je neprikladan u odnosu na postojeću situaciju i trebalo bi ga, u najmanju ruku, izmeniti, a najbolje bi bilo da se donese novi zakon.

U Crnoj Gori je, sredinom 1999. godine, donet novi zakon, čija su rešenja u znatnoj meri usklađena sa savremenim tendencijama u zakonodavstvima evropskih zemalja u ovoj oblasti. Njime se, između ostalog, napušta dosadašnja terminologija (udruženja građana, društvene organizacije, zadužbine, fondacije, fondovi) i u domaće zakonodavstvo uvodi termin nevladine organizacije, a reguliše i delovanje stranih nevladinih organizacija na teritoriji Republike Crne Gore.

PROCEDURA ZA REGISTROVANJE NOVE ORGANIZACIJE

Osnivanje, upis u registar i brisanje iz registra društvenih organizacija i udruženja građana regulisani su Zakonom o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju SFRJ ("Službeni list SFRJ", br. 42/90) i Pravilnikom o načinu vođenja registra udruženja, društvenih organizacija i političkih organizacija koje se osnivaju za teritoriju SFRJ ("Službeni list SFRJ", br. 45/90). Po saveznom zakonu upisuju se u registar, koji vodi Savezno ministarstvo pravde, organizacije koje se osnivaju radi delovanja na celoj teritoriji Savezne Republike Jugoslavije.¹²

Zakon o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju SFRJ (u daljem tekstu: Zakon), koji je donet pre Ustava SRJ, poznaje, kao organizacije koje bi se mogle podvesti pod pojam "nevladine organizacije", **udruženja građana i društvene organizacije**. Međutim, Zakon ne daje kriterijume za razlikovanje udruženja građana od društvenih organizacija, odnosno propisuje potpuno iste uslove i postupak osnivanja, upisa u registar i brisanja iz registra za oba ova oblika udruživanja građana. Zbog toga se u praksi oblik udruživanja upisuje u registar u zavisnosti od opredeljenja same organizacije, izraženog kroz odluku o osnivanju, statut i ostalu dokumentaciju.¹³

---

neprofitno pravo, a o kome je raspravljano i na Prvom Forumu jugoslovenskih nevladinih organizacija (Beograd, jun 1998. godine).

¹² Zbog toga je, iako područje delovanja ne spada u ona pitanja koja se obavezno moraju regulisati statutom, korisno da statut sadrži i tu odredbu.

¹³ S obzirom da Ustav SRJ ne poznaje kategoriju "društvena organizacija", u predlogu novog zakona, koji je u proceduri, ova kategorija je takođe izostavljena.

Osnivanje i upis u registar

Organizacija se osniva na skupštini osnivača, na kojoj se donose odluka o osnivanju i statut. Osnivači mogu da budu građani koji imaju biračko pravo, tj. punoletni državljani Savezne Republike Jugoslavije (najmanje 10 građana). Sadržaj odluke o osnivanju i pitanja koja treba da budu regulisana statutom propisani su Zakonom i u pripremi za osnivanje organizacije treba se upoznati sa tim odredbama i pripremiti predloge ovih akata koji sva ta pitanja jasno i precizno regulišu. Takva priprema u znatnoj meri olakšava i skraćuje postupak registracije, s obzirom da nadležni organ ne može izvršiti upis u registar bez celokupne uredne dokumentacije.

Pošto su, i pored dobre pripreme, mogući određeni propusti ili greške, naročito u tekstu statuta, *korisno je da se osnivači dogovore i o načinu postupanja po primedbama nadležnog organa* (na primer, da li će se ponovo sastati da utvrde potrebne izmene i dopune statutarnih normi ili će ovlastiti određeno lice da to uradi po sugestijama iz zahteva za dopunu prijave).

Odluka o osnivanju

Prema članu 10. stav 2. Zakona, odluka o osnivanju treba da sadrži imena osnivača, naziv organizacije, sedište, ciljeve i zadatke i lično ime ovlašćenog lica koje će vršiti poslove upisa u registar. Naravno, u odluci treba navesti da je ista doneta na skupštini osnivača i datum održavanja te skupštine (u preambuli ili uz imena osnivača).

U vezi sa propisanim elementima sadržaja odluke o osnivanju treba imati u vidu sledeće:

1. imena osnivača - navode se samo imena i prezimena svih osnivača;
2. naziv organizacije - naziv treba navesti tačno, i to onako kako treba da bude upisan u registar, i na isti način pisati naziv u celokupnoj dokumentaciji;
3. sedište - navesti mesto u kom se nalazi sedište organizacije i adresu;
4. ciljevi i zadaci - ciljeve i zadatke organizacije navesti u skladu sa odgovarajućom odredbom statuta;
5. lično ime ovlašćenog lica koje će vršiti poslove upisa u registar - navesti ime i prezime lica koga su osnivači ovlastili za ove poslove, kao i njegovo svojstvo u organizaciji; kao i adresu tog lica i, po mogućnosti telefon za kontakt u toku radnog vremena.

Odluka o osnivanju treba da bude potpisana od strane lica koje je predsedavalo osnivačkom skupštinom.

Statut

Pitanja koja se regulišu statutom propisana su u članu 6. stav 2. Zakona, i to tako što je u 13 tačaka navedeno koja pitanja treba da budu uređena statutom, a organizacija može

ovim aktom da reguliše i druga pitanja. U statutu treba na odgovarajući način označiti ko je i kada isti doneo, i isti treba da bude potpisan.

Po Zakonu, statutom treba da budu regulisana sledeća pitanja:

1. **Ciljevi udruživanja i način njihovog ostvarivanja** - ovim odredbama bi trebalo jasno i koncizno utvrditi osnovne ciljeve organizacije i način njihovog ostvarivanja.
2. **Oblik udruživanja i unutrašnja organizacija** - kao oblik udruživanja se obavezno navodi jedan od oblika predviđenih Zakonom (udruženje građana ili društvena organizacija).
3. **Naziv i sedište** - u pogledu naziva treba imati u vidu ono što je navedeno u delu koji se odnosi na odluku o osnivanju, kao i odredbu člana 6. stav 3. Zakona, po kojoj se naziv i druge javne oznake organizacije moraju jasno razlikovati od naziva i drugih javnih oznaka drugih organizacija koje su upisane ili uredno prijavljene za upis u registar kod nadležnog organa.¹⁴ Često se u statutima, pored mesta sedišta, navodi i adresa, što je nepraktično, jer se u slučaju promene prostorija mora menjati ta odredba statuta.
4. **Uslovi i način učlanjivanja i prestanak članstva i prava, obaveze i odgovornosti članova** - ovim odredbama treba regulisati kako se postaje član organizacije, koja su prava i obaveze članova, kako prestaje članstvo, a posebno koji su razlozi za isključenje, koji organ odlučuje o tome i kakav je postupak za isključenje (na primer, da li član ima pravo na prigovor ili žalbu, i sl.). Ako postoje različite kategorije članova (na primer - redovni, počasni, pomažući), neophodno je jasno razgraničiti prava i obaveze svake od ovih kategorija.
5. **Organi organizacije i njihova prava, obaveze i odgovornosti** - ove odredbe su od bitnog značaja za funkcionisanje bilo koje organizacije i zbog toga treba statutom vrlo pažljivo, precizno i jasno regulisati ta pitanja. Od posebnog je značaja precizno navesti koji su organi organizacije, koja su ovlašćenja, obaveze i odgovornosti svakog od tih organa, sastav, izbor i razrešenje, trajanje mandata, kao i način odlučivanja kolektivnih organa (kvorum potreban za punovažno odlučivanje i većina potrebna za donošenje odluke).
6. **Zastupanje i predstavljanje** - ovlašćenje za zastupanje i predstavljanje organizacije navodi se kao jedna od obaveza nekog individualnog (inokosnog) organa - predsednika, predsednika upravnog odbora i sl.
7. **Sticanje, korišćenje i raspolaganje sredstvima** - prilikom regulisanja ovih pitanja, treba imati u vidu odredbu člana 5. stav 1. Zakona, po kojoj za ostvarivanje svojih ciljeva i zadataka organizacija pribavlja sredstva od članarine, od dobrovoljnih priloga, poklona i zaveštanja domaćih pravnih i fizičkih lica, budžeta i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom. Ova odredba, znači, ne predviđa mogućnost pribavljanja sredstava neposrednim obavljanjem delatnosti kojima se ostvaruju prihodi, pa je nepotrebno da se u statutu navode područja i šifre delatnosti predviđene za privredne subjekte. Međutim, neophodno je da se reguliše način raspolaganja sredstvima (u koje svrhe se ista mogu koristiti, ko i kako o tome odlučuje).

---

¹⁴ U nedoumici da li postoji registrovana organizacija sa istim ili sličnim nazivom, ovaj podatak se može proveriti kod organa koji vodi registar, pre usvajanja odluke o osnivanju i statuta.

8. **Način obaveštavanja javnosti o radu i o sticanju i raspolaganju sredstvima** - ovim odredbama se obično predviđa javnost sednica pojedinih organa organizacije, eventualno obaveštavanje javnosti na drugi način i čija je to obaveza.
9. **Način odlučivanja o udruživanju u saveze organizacija i druge oblike udruživanja i učlanjivanje u međunarodne organizacije** - treba regulisati koji organ odlučuje o ovim pitanjima, eventualno potrebnu većinu za donošenje takve odluke i druga pitanja koja se tiču udruživanja i učlanjivanja u međunarodne organizacije.
10. **Način donošenja izmena i dopuna statuta** - postupak izmena i dopuna statuta treba jasno i precizno regulisati, da ne bi bilo sporova oko regularnosti pojedinih izmena (ko može da inicira izmene i dopune, kome se podnosi ta inicijativa, ko priprema predlog izmena i dopuna, koji organ odlučuje o izmenama i dopunama, da li je za to odlučivanje potrebna neka posebna većina, i sl.).
11. **Način donošenja odluke o prestanku organizacije** - u statutu treba jasno odrediti koji organ može da odluči o prestanku organizacije, a često se za donošenje ove odluke predviđa i kvalifikovana većina.
12. **Način raspolaganja imovinom u slučaju prestanka rada** - prilikom regulisanja ovog pitanja treba imati u vidu i mogućnost da organizacija prestane sa radom bez odluke njenog nadležnog organa, pa nije dovoljno predvideti samo da će se se o imovini odlučiti istovremeno sa donošenjem odluke o prestanku rada organizacije.
13. **Javne oznake organizacije** (pečat, amblem i dr.) - ovim odredbama se obično reguliše kako izgleda pečat organizacije, eventualno štambilj, a ako organizacija ima neke druge javne oznake (amblem i sl.), iste treba ukratko opisati.

Ostala potrebna dokumentacija

1. **Zapisnik sa osnivačke skupštine** - u zapisniku treba navesti kada je i gde održana osnivačka skupština, ko je istoj prisustvovao, kakav je bio dnevni red, ukratko navesti sadržaj rasprave i kakve su odluke donete.
2. **Popis osnivača** - treba da sadrži ime i prezime, adresu, jedinstveni matični broj i potpis svakog od osnivača.
3. **Obrasci** - propisani obrasci za upis u registar mogu se dobiti u Saveznom ministarstvu pravde, pre podnošenja dokumentacije za upis u registar, ili naknadno. Obraze treba popuniti čitko, štampanim slovima, a oba obrasca potpisuje lice ovlašćeno za poslove upisa u registar.

Celokupna dokumentacija se podnosi nadležnom organu (Saveznom ministarstvu pravde) u roku od **30 dana** od dana održavanja osnivačke skupštine, **u po dva primerka** (u originalu ili overenom prepisu, odnosno fotokopiji; podrazumeva se da će organizacija za svoje potrebe takođe zadržati potreban broj primeraka osnivačkih akata).

Taksa - za upis u registar plaća se taksa po tarifnim brojevima 1 i 57 Zakona o saveznim administrativnim taksama ("Službeni list SRJ", br. 81/94, 61/95, 63/96, 29/97, 12/98, 59/98 i 44/99), na žiro račun naveden na obrascima za upis (kao svrha doznake navodi se "taksa za upis u registar", a korisnik je savezni budžet).

Obaveze nakon registracije

Organizacija stiče svojstvo pravnog lica upisom u registar, o čemu nadležno Savezno ministarstvo pravde donosi rešenje, i nema pravo da deluje pre tog upisa.

Zakonom su predviđene i obaveze za obaveštavanje organa koji vodi registar o određenim činjenicama i promenama, u roku od 30 dana od dana nastanka tih činjenica, odnosno promena:

- a) o učlanjivanju u međunarodnu organizaciju i nazivu te organizacije;
- b) o izmenama i dopunama statuta (dostavlja se tekst izmena i dopuna i zapisnik sa sednice na kojoj su usvojene);
- c) o promenama ostalih činjenica koje se upisuju u registar (naziv¹⁵, sedište, adresa, ciljevi, članstvo u međunarodnoj organizaciji, lice ovlašćeno da zastupa i predstavlja organizaciju).

Lice koje je zastupalo i predstavljalo organizaciju je dužno da, u roku od 15 dana, obavesti organ koji vodi registar i o sledećem:

- o donošenju odluke o prestanku organizacije;
- o smanjenju broja članova ispod broja određenog za njeno osnivanje;
- o prestanku rada za vreme duže od godinu dana.

Druge obaveze registrovane organizacije odnose se, pre svega, na uredno čuvanje dokumentacije o registraciji i o radu iste, kao i na poštovanje ostalih propisa koji se odnose na pravna lica (uključujući i propise o radnim odnosima, u slučaju da organizacija ima stalno zaposlene radnike).

Republički propisi (specifičnosti)

Organizacije koje su se opredelile da deluju na području određene republike ili na užem području u okviru republike osnivaju se i upisuju u registar u skladu sa Zakonom o društvenim organizacijama i udruženjima građana ("Službeni glasnik SRS", br. 24/82, 17/84, 50/84, 45/85, 12/89 i 48/94), odnosno Zakonom o nevladinim organizacijama ("Službeni list RCG", br. 27/99), kao i odgovarajućim podzakonskim propisima donesenim na osnovu ovih zakona.

U pogledu osnovnih pitanja koji se tiču osnivanja, statusa, upisa u registar i brisanja iz registra, postoje izvesne razlike u odnosu na savezni zakon, od kojih su, po našoj oceni, značajnije sledeće:

- a) **broj osnivača** – po srpskom zakonu je broj osnivača isti kao i po saveznom zakonu, dok u Crnoj Gori, po novom zakonu, udruženje mogu osnovati najmanje pet lica sa prebivalištem, boravištem ili sedištem u toj republici;

---

¹⁵ U slučaju promene naziva organizacije obavezno treba izvršiti izmene statuta, s obzirom da se naziv organizacije utvrđuje statutom. Izmenom treba obuhvatiti i sve odredbe u kojima se pominje naziv organizacije.

- b) **oba zakona predviđaju mogućnost neposrednog obavljanja delatnosti** kojima se stiče dobit, u skladu sa propisima kojima se uređuje obavljanje tih delatnosti, s tim što se tako stečena sredstva mogu koristiti za ostvarivanje ciljeva organizacije;
- c) **rokovi, potrebna dokumentacija i iznos takse** se, takođe razlikuju, kao nadležnost organa za upis u registar (u Srbiji za upis u registar nadležni su organi unutrašnjih poslova, a u Crnoj Gori - ministarstvo nadležno za poslove uprave).

Prema zakonu kojim je regulisano udruživanje građana **u Republici Srbiji**, statut organizacije treba da sadrži odredbe o:

1. nazivu, sedištu i području na kome ostvaruje aktivnost organizacija, odnosno udruženje;
2. -ciljevima i sadržaju aktivnosti, odnosno poslova;
3. oblicima i načinu organizovanja;
4. članstvu u organizaciji, odnosno udruženju i njihovim pravima, obavezama i odgovornostima;
5. organima u organizaciji, odnosno udruženju i njihovim, pravima, dužnostima i odgovornostima;
6. načinu izbora organa i trajanju mandata članova organa i nosilaca funkcija u organizaciji odnosno udruženju;
7. zastupanju i predstavljanju društvene organizacije, odnosno udruženja;
8. pitanjima o kojima se članovi lično izjašnjavaju i način tog izjašnjavanja;
9. obaveštavanju članova;
10. vršenju nadzora nad radom organa;
11. donošenju programa aktivnosti;
12. sredstvima organizacije, odnosno udruženja;
13. ostvarivanju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite;
14. načinu donošenja odluke o prestanku društvene organizacije, odnosno udruženja;
15. načinu raspolaganja sredstvima organizacije odnosno udruženja u slučaju njenog prestanka;
16. udruživanju u saveze organizacija, odnosno udruženja;
17. načinu ostvarivanja javnosti rada;
18. načinu donošenja izmena i dopuna statuta i donošenju drugih opštih akata organizacije, odnosno udruženja;
19. druge odredbe od značaja za ostvarivanje aktivnosti i međusobne odnose članova organizacije, odnosno udruženja.¹⁶

U pogledu odluke o osnivanju, zapisnika i podataka o osnivačima treba, pre podnošenja dokumentacije nadležnom republičkom organu, od istog zatražiti potrebne obrasce i istovremeno pribaviti podatak o iznosu administrativne takse i načinu plaćanja iste.

Prema članu 34. st. 1. i 2. republičkog zakona, organ unutrašnjih poslova je dužan da, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva, donese rešenje o upisu u registar ili da

---

¹⁶ Kako se vidi, radi se, u suštini, o istim pitanjima koje treba regulisati statutom, iako su poneka od njih različito formulisana, pa se primer statuta dat u prilogu broj 3 (sa odgovarajućim korekcijama – uključujući i preambulu, u kojoj se, umesto saveznog, treba pozvati na republički zakon) može koristiti i za pripremu statuta organizacije koja treba da se registruje kod nadležnog republičkog organa.

upozori podnosioca na nedostatke u dostavljenoj dokumentaciji i da mu odredi rok u kom je dužan da istu uskladi sa zakonom. U slučaju da taj organ ne odgovori na zahtev u navedenom roku, podnosilac ima pravo da, u skladu sa članom 208. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku,¹⁷ podnese žalbu kao da je njegov zahtev odbijen, a ako nije zadovoljan odlukom po žalbi, može pokrenuti upravni spor u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima.¹⁸

Prema zakonu kojim je regulisano udruživanje građana u **Republici Crnoj Gori**, statut organizacije treba da sadrži odredbe o nazivu i sedištu organizacije, unutrašnjoj organizaciji, organima upravljanja i kontrole, ciljevima i delatnosti organizacije, načinu finansiranja, prestanku rada i rasplaganju imovinom, kao i druge odredbe od značaja za delovanje i rad organizacije.¹⁹ Organ nadležan za upis dužan je da izvrši upis u registar u roku od 10 dana od dana podnošenja prijave, a ako organizacija ne ispunjava propisane uslove, odbiće upis rešenjem, protiv kojeg se može voditi upravni spor.

Prilikom pripreme statuta udruženja koje se osniva radi delovanja na području Republike Crne Gore, treba imati u vidu i to da je novim republičkim zakonom predviđeno da su organi udruženja skupština i upravni odbor, a statutom se mogu predvideti i drugi organi; da ukoliko udruženje ima do 10 članova, svi članovi vrše funkciju skupštine, a ne obrazuje se upravni odbor; kao i da se udruženje može osnivati i na određeno vreme, zbog čega se u osnivačkom aktu mora navesti i trajanje organizacije.

ŠTA JE POTREBNO NAKON REGISTRACIJE

Izdrada pečata

Nakon dobijanja rešenja o registraciji organizacije, morate završiti još nekoliko poslova da bi vaša organizacija mogla efikasno funkcionisati. Rešenjem ste dobili nesmetanu mogućnost daljeg rada, ali nakon njega morate da još otvorite žiro-račun vaše organizacije i izradite pečat. Pečat je uslov da bi ste mogli otvoriti žiro-račun.

Pečat organizacije morate uraditi prema opisu koji ste napisali u statutu. Da bi ste izradili pečat potrebno je da napišete *Zahtev za izradu pečata*, (videti prilog broj 7), u kojem trebaju biti sledeći elementi:

1. naziv organizacije koja traži izradu pečata,
2. pod kojim je brojem registrovana organizacija i kod kojeg nadležnog organa,
3. zašto vam je potreban pečat,

---

¹⁷ “Službeni list SRJ”, br. 33/97.

¹⁸ “Službeni list SRJ”, br. 46/96.

¹⁹ Primer statuta dat u prilogu broj 3 može se, sa odgovarajućim korekcijama, koristiti i u pripremi za registraciju kod nadležnog organa u RCG.

4. opis kako pečat treba izgledati (okrugao, četvrtast, znak, natpis, tip slova i sl).

Uz ovaj zahtev morate fotokopirati i rešenje o registraciji i to sve zajedno odneti kod pečatoresca koji će vam izraditi pečat.

Kod izrade pečata, važno je napomenuti, da se natpis imena organizacije mora u potpunosti poklapati na rešenju i na pečatu. Ako se imalo, ime organizacije drugačije napiše na pečatu nego je napisano u Rešenju o registraciji, pečat će vam biti nevažeći i sa njime neće moći ništa uraditi.

Otvaranje žiro - računa

Žiro - račun za vašu organizaciju otvarate kod Narodne banke Jugoslavije, *Zavod za obračun i plaćanja* i to kod filijale na čijoj se teritoriji nalazi sedište vaše organizacije. To znači, da ako *Udruženje građana "Plavo nebo"* (koje u ovoj brošuri služi samo kao ogledni primer, a ne kao stvarna organizacija), ima sedište na beogradskoj opštini Stari grad, onda se i žiro-račun otvara kod Zavoda za obračun i plaćanja Stari grad.

Ipak, pre otvaranja žiro-računa kod Zavoda za obračun i plaćanja (bivša Služba društvenog knjigovodstva), u Zavodu za statistiku zatražite svoj statistički broj. Tek nakon toga, odlazite u ZOP, gde ćete dobiti sve potrebne informacije o dokumentaciji koja je potrebna za otvaranje žiro-računa.

Ovde vam ne bi smo navodili koji su sve dokumenti potrebni za otvaranje računa, jer se oni stalno menjaju. Sve potrebne podatke dobićete kod ZOP-a. Ako ste dobili rešenje o registraciji organizacije, i izradili pečat, oko ovog dela posla neće biti nekih većih problema.

Kad završite sve ove poslove, osnovali ste i registrovali vašu organizaciju. Sada možete krenuti da slobodno radite.

Vodite računa da morate uredno voditi potrebnu dokumentaciju i administraciju vaše organizacije (računovodstvo, prepisku) i o svemu da imte pokriće u odlukama i pisanim dokumentima.

Želimo vam srećan i uspešan rad!

PRILOZI

Z A P I S N I K
sa osnivačke skupštine Udruženja građana “Plavo nebo”

Osnivački odbor Udruženja građana “Plavo nebo” u sastavu _____ (imena članova Osnivačkog odbora), svi iz _____ (mesto), sazvaio je Osnivačku skupštinu Udruženja građana “Plavo neb” na dan _____ (datum) u _____ (mesto), s početkom u _____ časova. Skupština je održana u _____ (prostorije) _____ (adresa) _____ (mesto). Skupštini je prisustvovalo _____ (broj) osnivača, navedenih u Odluci o osnivanju i spisku osnivača.

Skupština je usvojila sledeći dnevni red:

1. Zadaci i ciljevi “Plavog neba”. Uvodna reč _____ (ime)
2. Nacrti Odluke o osnivanju i Statuta Udruženja građana “Plavo nebo”
3. Diskusija o Statutu
4. Usvajanje odluka

Pošto je _____ (ime) izložio ciljeve i zadatke udruženja, _____ (ime) je upoznao prisutne sa osnovnim elementima budućeg Statuta udruženja, koji je u kraćoj raspravi delimično izmenjen i dopunjen. Zatim su osnivači doneli Odluku o osnivanju Udruženja građana “Plavo nebo” i usvojili Statut Udruženja građana “Plavo nebo”.

Skupština je potom izabrala predsednika, zamenika predsednika, generalnog sekretara i članove Upravnog odbora, i to: predsednik _____ (ime), zamenik predsednika _____ (ime), generalni sekretar _____ (ime) i članovi Upravnog odbora _____ (imena).

Za sedište udruženja određene su prostorije u ulici _____ (navesti) _____ (broj) u _____ (mesto). Skupština je zaključena u _____ časova.

Zapisničar

_____
(ime i potpis)

U _____ (mesto)

Datum _____

Predsedavajući

_____
(ime i potpis)

Overači zapisnika

_____
(ime i potpis)

_____
(ime i potpis)

(Prilog broj 2)

U skladu sa odredbom člana 10. stav 2. *Zakona o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koje se osnivaju za teritoriju SFRJ*, na Osnivačkoj Skupštini *Udruženja građana "Plavo nebo"*, održanoj _____ (datum), u _____ (mesto), doneta je:

ODLUKA O OSNIVANJU

Osniva se *Udruženje građana "Plavo nebo"*, kao nevladino, nestranačko i neprofitno udruženje građana, sa sedištem u _____ (mesto, ulica i broj).

Osnivači *Udruženja građana "Plavo nebo"* su:

1. _____ (ime i prezime)
2. _____ (ime i prezime)
3. _____ (ime i prezime)
4. _____ (ime i prezime)
5. _____ (ime i prezime)
6. _____ (ime i prezime)
7. _____ (ime i prezime)
8. _____ (ime i prezime)
9. _____ (ime i prezime)
10. _____ (ime i prezime)

Ciljevi i zadaci *Udruženja građana "Plavo nebo"* su naučno i stručno istraživanje ekoloških ljudskih prava, obrazovanje pravnika i drugih stručnjaka i razvijanje svesti o sadržini i zaštiti ekoloških i ljudskih ljudskih prava uopšte.

Lice ovlašćeno za zastupanje u postupku upisa u registar je _____ (ime i adresa).

U _____ (mesto)

Datum _____

Predsedavajući Osnivačke skupštine

_____
(ime i potpis)

U skladu sa odredbama čl. 6. i 10. Zakona o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju SFRJ (»Službeni list SFRJ«, br. 42/90), Osnivačka skupština Udruženja građana »Plavo nebo«, na sednici održanoj <DATUM> u <MESTO> usvojila je

STATUT UDRUŽENJA GRAĐANA »PLAVO NEBO«

Član 1.

Udruženje građana »Plavo nebo« (u daljem tekstu: Udruženje) osnovano je kao nestranačko, nevladino i neprofitno udruženje građana čiji je cilj naučno i stručno istraživanje ekoloških ljudskih prava, obrazovanje pravnika i drugih stručnjaka i razvijanje svesti o sadržini i zaštiti ekoloških ljudskih prava.

Član 2.

Radi ostvarivanja svojih ciljeva Udruženje naročito:

- 1) prikuplja i obrađuje naučnu i stručnu literaturu u oblasti ekoloških ljudskih prava;
- 2) organizuje, samo ili u zajednici sa drugim organizacijama, stručne skupove, savetovanja, seminare i druge oblike stručnog obrazovanja u ovoj oblasti;
- 3) objavljuje knjige i druge publikacije o ekološkim ljudskim pravima, u skladu sa zakonom;
- 4) organizuje naučne i stručne radnike za rad na naučnim, stručnim i istraživačkim projektima iz domena ekoloških ljudskih prava;
- 5) saraduje sa univerzitetima, stručnim udruženjima i drugim organizacijama u zemlji i inostranstvu koje se bave ekološkim i ljudskim pravima uopšte.

Član 3.

Naziv Udruženja je: Udruženje građana »Plavo nebo«.

Udruženje ima sedište u <MESTO>

Udruženje svoju delatnost ostvaruje na teritoriju SR Jugoslavije.

Član 4.

Član Udruženja može biti svako lice koje prihvata ciljeve Udruženja i Statut, a na osnovu preporuke jednog od članova.

Odluku o prijemu u članstvo donosi Upravni odbor.

Članstvo se stiče potpisivanjem pristupnice.

Član može istupiti iz članstva davanjem pismene izjave o istupanju.
Članstvo u Udruženju prestaje dužom neaktivnošću člana.
Odluku o prestanku članstva donosi Skupština, na predlog Upravnog odbora.

Član 5.

Član ima pravo da:

- 1) ravnopravno sa drugim članovima učestvuje u ostvarivanju ciljeva Udruženja;
- 2) neposredno učestvuje u odlučivanju na Skupštini, kao i preko organa Udruženja;
- 3) bira i bude biran u organe Udruženja;
- 4) bude blagovremeno i potpuno informisan o radu i aktivnostima Udruženja.

Član je dužan da:

- 1) aktivno doprinosi ostvarivanju ciljeva Udruženja;
- 2) učestvuje, u skladu sa interesovanjem, u aktivnostima Udruženja;
- 3) plaća članarinu;
- 4) obavlja druge poslove koje mu poveri Upravni odbor.

Član 6.

Organi Udruženja su Skupština, Upravni odbor i Nadzorni odbor.

Član 7.

Skupštinu Udruženja čine svi njegovi članovi.

Skupština se redovno sastaje jednom godišnje. Vanredna sednica Skupštine može se zakazati na obrazloženi predlog Upravnog odbora, kao i na pismenu inicijativu najmanje jedne trećine članstva.

Skupština:

- 1) donosi plan i program rada;
- 2) usvaja Statut, kao i izmene i dopune Statuta;
- 3) razmatra i usvaja, najmanje jednom godišnje, izveštaj Upravnog odbora;
- 4) razmatra i usvaja finansijski plan i izveštaj;
- 5) bira i razrešava članove Upravnog odbora.

Skupština punopravno odlučuje ako je prisutna najmanje jedna polovina članstva.

Skupština odlučuje većinom glasova prisutnih članova.

Za odluku o izmenama i dopunama Statuta neophodna je dvotrećinska većina glasova prisutnih članova.

Član 8.

Upravni odbor je izvršni organ Udruženja, koji se stara o sprovođenju ciljeva udruženja, koji su utvrđeni ovim Statutom.

Upravni odbor ima pet članova, koje bira i opoziva Skupština.

Upravni odbor iz reda svojih članova bira predsednika, zamenika i generalnog sekretara.

Predsjednik Upravnog odbora predstavlja i zastupa udruženje u pravnom prometu i ima prava i dužnosti finansijskog nalogodavca.

Zamenik predsednika i generalni sekretar su ovlašćeni da, u odsustvu predsednika upravnog odbora, zastupaju udruženje i potpisuju sva finansijska i novčana dokumenta u ime udruženja.

Mandat članova Upravnog odbora je četiri godine i mogu se ponovo birati na istu funkciju.

Član 9.

Upravni odbor:

1) rukovodi radom Udruženja između dve sednice Skupštine i donosi odluke radi ostvarivanja ciljeva Udruženja;

2) organizuje redovno obavljanje delatnosti Udruženja;

3) poverava posebne poslove pojedinim članovima;

4) donosi finansijske odluke;

5) odlučuje o pokretanju postupka za izmene i dopune Statuta, sopstvenom inicijativom ili na predlog najmanje pet članova Udruženja i priprema predlog izmena i dopuna, koji podnosi Skupštini na usvajanje.

Upravni odbor punovažno odlučuje ako je prisutno najmanje jedna polovina članova, a odluke donosi većinom glasova prisutnih članova.

Član 10.

Nadzorni odbor kontroliše finansijsko poslovanje Udruženja i o uočenim nepravilnostima, bez odlaganja, obaveštava Upravni odbor.

Nadzorni odbor ima tri člana koje bira Skupština. Mandat članova nadzornog odbora traje četiri godine i mogu biti ponovo birani.

Nadzorni odbor podnosi izveštaj na svakoj sednici Skupštine.

Član 11.

Rad Udruženja je javan.

Upravni odbor se stara o redovnom obaveštavanju članstva i javnosti o radu i aktivnostima Udruženja, neposredno ili putem internih publikacija, odnosno putem saopštenja za javnost.

Član 12.

Radi ostvarenja svojih ciljeva Udruženje uspostavlja kontakte i saraduje sa drugim stručnim, naučnim, obrazovnim i sličnim udruženjima i organizacijama u zemlji i inostranstvu.

Udruženje može pristupiti međunarodnim udruženjima za ekološka i ljudska prava, o čemu odluku donosi Skupština.

Pristupanje međunarodnim organizacijama registruje se kod nadležnog državnog organa u roku od 30 dana, u skladu sa zakonom.

Član 13.

Udruženje pribavlja sredstva od članarine, donacija, konkurisanjem projekata kod državnih organa ili fondacija i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Član 14.

Udruženje prestaje sa radom odlukom Skupštine, kada prestanu uslovi za ostvarivanje ciljeva Udruženja, kao i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

U slučaju prestanka rada, imovina Udruženja preneće se na <NAVESTI KOME ĆE PRIPASTI IMOVINA U SLUČAJU PRESTANKA RADA>.

Član 15.

Udruženje ima pečat okruglog oblika na kojem piše: Udruženje građana »Plavo nebo«.²⁰

Član 16.

Ovaj statut stupa na snagu danom usvajanja od strane Osnivačke skupštine Udruženja, a primenjivaće se od dana upisa u registar kod nadležnog organa.

Predsedavajući Osnivačke skupštine

(ime i potpis)

---

²⁰ Pečat može da sadrži i naziv udruženja na nekom drugom jeziku, s tim što isti mora u potpunosti da odgovara nazivu udruženja na srpskom jeziku. Ako udruženje ima amblem ili druge javne oznake, u novom stavu dati opis tih oznaka.

(Prilog broj 4)

**SPISAK OSNIVAČA
UDRUŽENJA GRAĐANA “PLAVO NEBO”**

Redni broj	Ime i prezime	Adresa prebivališta (mesto, ulica i broj)	Jedinstveni matični broj građana	Potpis
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

SAVEZNO MINISTARSTVO PRAVDE

Z A H T E V
za upis u registar organizacija

1. Naziv organizacije

_____

2. Sedište organizacije

(republika, autonomna pokrajina, mesto, ulica i broj)

_____

3. Datum održavanja osnivačke skupštine

_____

Prilozi:

1. Zapisnik o radu osnivačke skupštine
2. Odluka o osnivanju
3. Statut
4. Popis osnivača
5. Ciljevi i zadaci
6. Programska orijentacija, odnosno program
(samo ako je u pitanju politička organizacija)

4. Lice ovlašćeno za zastupanje

_____

(prezime, ime i svojstvo)

Prilog: Odluka o davanju ovlašćenja za zastupanje

Broj: _____

Datum: _____

U _____

_____
(potpis ovlašćenog lica)

Napomena:

Za zahtev i prijavu plaća se savezna administrativna taksa po Tarifnom broju 1 Tarife saveznih administrativnih taksa ("Službeni list SRJ", br. 81/94, 61/95, 63/96 i 12/98), u iznosu od po --- dinara, a za rešenje o upisu u Registar taksa po Tarifnom broju 57 u iznosu od ---- dinara.

Taksa se može uplatiti na žiro-račun br. 40818-840-928-3156 - Savezne administrativne takse - za upis u Registar.

SAVEZNO MINISTARSTVO PRAVDE

**PRIJAVA
osnivanja i delovanja organizacije**

1. Naziv organizacije

_____

2. Naziv organizacionog oblika

_____

3. Sedište organizacije, odnosno organizacionog oblika
(republika, autonomna pokrajina, mesto, ulica i broj)

_____

4. Ovlašćeni predstavnici
(prezime, ime i svojstvo)

_____

Broj: _____

Datum: _____

U _____

_____
(potpis ovlašćenog lica)

Napomena:

Za zahtev i prijavu plaća se savezna administrativna taksa po Tarifnom broju 1 Tarife saveznih administrativnih taksa ("Službeni list SRJ", br. 81/94, 61/95, 63/96 i 12/98), u iznosu od po --- dinara, a za rešenje o upisu u Registar taksa po Tarifnom broju 57 u iznosu od ----- dinara.

Taksa se može uplatiti na žiro-račun br. 40818-840-928-3156 - Savezne administrativne takse - za upis u Registar.

(Prilog broj 7)

UDRUŽENJE GRAĐANA “Plavo nebo”

Petra Vojnovića 7/a
11000 Beograd
Tel/fax: 345 678 96

ZAHTEV ZA IZRADU PEČATA

Udruženje građana “Plavo nebo”, je registrovano rešenjem od 23. novembra 1999. godine, kao udruženje građana, kod Saveznog ministarstva pravde.

Zbog obavljanja aktivnosti definisanih u ciljevima i zadacima Udruženja, molimo vas da nam izradite pečat organizacije.

Pečat treba biti okruglog oblika na kome piše “*Plavo nebo*” *Beograd - SR Jugoslavija* (ćirilicom) i drugi pečat na engleskom “*Blue Heaven*” *Belgrade - FR Yugoslavia* (latinicom).

U prilogu vam dostavljamo fotokopiju rešenja o registraciji naše organizacije.

S poštovanjem,

(ime i potpis)

U Beogradu, 26. 11.1999. god.

Izdavač:

Centar za razvoj neprofitnog sektora
Francuska 38, Beograd
Telefon/fax: (011) 3341-321, 3341-621
E-mail: crnps@eunet.yu
www.crnps.org.yu

Za izdavača:

Žarko Paunović

Urednik:

Branka Petrović

Oblikovanje:

Zoran M. Marković

Štampa:

Grafopres, Beograd

Tiraž:

1.000

Zahvaljujemo se *Fondu za otvoreno društvo SR Jugoslavije* što je pomogao izdavanje ovog priručnika.

SAVETOVALIŠTA ZA NEPROFITNE, NEVLADINE OGRANIZACIJE

Stalna savetovališta za nevladine organizacije su osnovana sa ciljem da se prenošenjem informacija, znanja, iskustava i davanjem konkretnih saveta unapredi i razvije rad nevladinih organizacija, i to pre svega onih izvan Beograda.

Savetovališta su otvorena za sve nevladine organizacije u SR Jugoslaviji kojima je potrebna podrška i pomoć.

INFORMACIJE O NVO U ZEMLJI I REGIONU

U bazi podataka Centra za razvoj neprofitnog sektora nalazi se preko 800 domaćih NVO i 300 medija. Baza se svakodnevno ažurira i u noj se nalaze najnovije informacije o NVO u zemlji. Pored podataka o domaćim NVO, Centar raspolaže i sa informacijama o NVO u regionu. U našoj biblioteci nalaze se Direktorijumi NVO iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Bugarske, Rumunije, Češke, Belorusije...

Informacije o domaćim NVO mogu se naći i na websajtu Centra www.crnps.org.yu u rubrici *Direktorijumi*, a o međunarodnim NVO i fondacijama u rubrici *Linkovi*.

Kontakt osoba: Svetlana Vukomanović, CRNPS, Tel/fax: (011) 3341-321, 3341-621,
E-mail: crnps@eunet.yu

OSNOSI S JAVNOŠĆU ZA NVO

Pomoć nevladinim organizacijama u radu sa medijima i pomoć medijima u praćenju rada NVO.

Dnevne vesti o aktivnostima nevladinih organizacija na internetu na adresi www.crnps.org.yu

Kontakt osoba: Zoran M. Marković, CRNPS, Tel/fax: (011) 3341-321, 3341-621,
E-mail: prcrnps@sezampro.yu

PRAVNO SAVETOVALIŠTE

Pružanje pravnih saveta vezanih za osnivanje, registrovanje i delovanje nevladinih organizacija.

Uputstvo »*Kako osnovati i registrovati nevladinu organizaciju*« možete naći i na websajtu

Centra, na adresi www.crnps.org.yu u rubrici *Pravna regulativa*.

Kontakt osoba: Živka Vasilevska, CRNPS, Tel/fax: (011) 3341-321, 3341-621,
E-mail: crnps@eunet.yu

VOLONTERSKI CENTAR

Pomoć pri uključivanju novih ljudi u rad i projekte nevladinih organizacija. Volonterska berza rada – baza podataka o volonterima i organizacijama koje žele da angažuju volontere.

Kontakt osobe: Ivona Simić, Jelena Pavlović, CRNPS, Tel/fax: (011) 3341-321, 3341-621
E-mail: volonter@yubc.net

SAVETOVALIŠTE ZA IZRADU PROJEKATA I FUNDRAISING

Pomoć pri izradi predloga projekata (definisane ciljeva i aktivnosti, elementi predloga projekta, evaluacija, izveštavanje) kao i pri prikupljanju sredstava (fundraising).

Kontakt osobe: Nataša Vučković, Nemanja Krajčičnović, Fond centar za demokratiju, Tel/fax: (011) 3229-925, 3236226, E-mail: fcd@eunet.yu